

Dissertatio inauguralis medica de curcuma officinarum ejusque genuinis virtutibus ... / [Karl Christian Loeber].

Contributors

Loeber, Karl Christian.
Büchner, Andreas Elias, 1701-1769.
Universität Halle-Wittenberg.

Publication/Creation

Halae Magdeburgicae : Typis Jo. Christiani Hendelii, [1748]

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/jp9jpbbby>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

1512 6 V989 34,327
DISSERTATIO INAUGVRALIS MEDICA
DE

CVRCVMA
OFFICINARVM
EIVSQUE
GENVINIS VIRTVTIBVS

QVAM
SVB AVSPICIIS SVMMI NVMINIS
ET

CONSENSV GRATIOSAE FACVLTATIS MEDICAE
PRAESIDE

VIRO ILLVSTRI, EXCELLENTISSIMO ET EXPERIENTISSIMO
DOMINO

D. ANDREA ELIA BÜCHNERO

SACRI ROMANI IMPERII NOBILI,
POTENTISSIMO BORVSSIAE REGI A CONSILIIS INTIMIS,
MEDICINAE ET PHILOSOPHIAE NATVRALIS PROFESS. PVBL. ORDINARIO,
FACVLTATIS MEDICAE H.T. DECANO,
IMPERIALIS ACADEM. NATVR. CVRIOSOR. PRAESIDE
ET COMITE PALAT. CAESAREO,

PRO GRADV DOCTORIS

SVMMISQUE IN MEDICINA HONORIBVS ET PRIVILEGIIS
DOCTORALIBVS LEGITIME IMPETRANDIS,

AD D. XXVIII. SEPT. A.S.R. MDCCXLVIII.

PVBLICE DEFENDET

AVCTOR

CAROLVS CHRISTIANVS LOEBER,
ALTENBURG. MISNIC.

HALAE MAGDEBVRGICAE,
TYPIS IO. CHRISTIANI HENDELII, ACAD. TYPOGR.

AMVOCIVC

OFFICE IN ARMY

ILLVSTRISSIMO
AC CELSISSIMO DOMINO,
DOMINO

CAROLO FRIDERICO

S. R. I. COMITI

DE HATZFELD ET GLEICHEN,

NOBILI DOMINO

IN CROTTORFF WILDENBURGENSIVM,

DYNASTAE

IN BLANCKENHAYN ET CRANNICHFELD,

ITEMQVE

IN SCHÖPF, WALDMANSHOFFEN, DLASKONITZ,
SCALKE ET PODSEDITION,

HAEREDITARIO DOMINO

PRINCIPATVS TRACHENBERGENSIS ET PRAYSS-
NITZENSIS IN SILESIA,

VT ET

DYNASTIARVM HALTENBERGSTETTEN ET LAV-

TENBACH IN FRANCONIA,

SACRAE CAESAREAE REGIAEQVE HVNGARIAE

ET BOHEMIAE MAIESTATIS CVBICVLARIO ACTVALI,

ET GVBERNATORI REGNI BOHEMIAE.

DOMINO SVO GRATIOSISSIMO

DISSERTATIONEM HANC INAVGVRALEM
SANCTISSIMI OBSEQVII

AC

DEMISSISSIMAE VENERATIONIS
INTERPRETEM,

CVM VOTO

PERENNIS FELICITATIS

ET

INCONCVSSAE PROSPERITATIS
HVMILLIME CONSECRAT,

DEVOTISSIMVS CLIENS,

CAROLVS CHRISTIANVS LOEBER,

ALTENBURG. MISNIC.

DISSERTATIO INAUGURALIS MEDICA,
DE
CVRCVMA OFFICINARVM
EIVSQUE
GENVINIS VIRTVTIBVS.

PROOEMIUM.

Cum quamplurimae causae proximae tam per experientiam, quam rationem aptae censeantur, ad hunc vel illum mortalium morbum producendum, plurima idcirco quoque requiruntur media ad illas remouendas, quas e tribus naturae regnis, vegetabili nempe, animali & minerali, haecenus artis medicae periti in auxilium vocarunt. Quia autem non solum accurata & exquisita cognitio remediorum, ut a reliquis discernantur & principia, quibus praedita sunt, rite indagentur, sed & fundata perfectaque experientia, in quibus morbis & sub qualibus circumstantiis exhibenda sint, requiritur; hinc in praesenti specimine inaugurali ex regno vegetabilium amoenissimo

plantam exoticam, CVRCVMAM nempe *officinarum*, seligere & ita explanare placuit, vt primum descriptionem plantae botanicam, a praestantissimis Viris sparsim traditam, praemitterem, notasque characteristicas tam vegetationis, quam fructificationis, indicarem; tum chymicam analyfin instituerem, & principia, quibus inprimis radix huius plantae gaudet, & ex quibus ipsius virtutes deriuandae sunt, ex fundamentis chymiae faniōris ante oculos ponerem & demonstrarem; tandemque obseruationes varias, tam in loco natali, quam aliis terrae finibus, de huius plantae facultatibus & praestantissimis virtutibus, in multis pertinacioribus & praecipue chronicis morbis susceptas, quantum necessitas postulat & temporis angustia permittit, subiungerem, modumque agendi rationalem communicarem. Ceterum has ingenii mei primitias aequo Tuo L.B. relinquo iudicio, vtque qualescunque hi mei conatus in supremi rerum Conditoris gloriam proximique adflīcti emolumentum vergant, ardentissimis voveo precibus.

§. I.

Sicut plurima vegetabilia, ita etiam **CYR-
CVMA** nostra, tanquam exotica in-
primis planta, multis, tam ab exteris,
quam nostratibus, onerata est nomi-
nibus; quibus cum ob Scriptorum
ingentem numerum & varietatem ca-
rere non possimus, ante omnia, quae ad denomina-
tionem & etymologiam spectant, quantum spatii an-
gustia permittit, praemittenda esse existimo. Testi-
bus **BODAE** a **STAPEL** & *Ola* **BORRICHIO**,
plantae nostrae nomen inditum esse videtur ob inae-
qualitatem radicis, lupatis equorum similem, quae
olim hodieque nodis ferreis, oliuarum instar sibi co-
haerentibus, distinguuntur, *καρχα* nuncupatis. **POL-
LUX** *Lib. I. Cap. II.* Primis vero notitiae huius plan-
tae annis a **DIOSCORIDE** ad *Cyper*i Indici genus re-
lata, & nomine generico *Cyperus Indicus* vocata fuit.
Vid. **MATTHIOLVS** in *Dioscoridem* pag. 27. Ab
Arabi-

Arabibus *Crocus Indicus* appellatur, non autem quod aliqualem similitudinem cum croco habeat, sed quod radix eius non secus, ac crocus verus, colore flauo tingat. Vid. Ioh. BONTII *Histor. natural. & med. Lib. VI. Cap. XXX. p. 116.* Eandem forsitan ob rationem *Crocus subterrestris*, & a Lusitanis *Saffran da tierra* vocatur, AMMANNVS in *Hist. Bosian. pag. 10.* *Saffrano dell Inde*, ACOSTA edit. Ital. pag. 193. *Manjella Koua*, COMELINVS in *Hort. Malabar. Tom. XI. pag. 21.* *Malaice Kunhet*, LINSCHOTT *Part. III. Ind. Oriental. Cap. XIV.* Zeylonensibus *Kaha* audit, quod *Crocum* notat, HERMANNVS in *Thesauro Zeylanico pag. 85.* Ab Arabibus etiam *Terra merita* denominatur, quasi terrae induratae similis, RVELLIUS ad *Lobel. Icon. Lugd. Curcuma* foliis lanceolatis vtrinque acuminatis, nervis lateralibus numerosissimis, ROYEN *Lugd. 12.* *Curcuma* radice longa, Paul. HERMANNVS in *Catalogo Hort. academ. Lugd. Batav. pag. 208.* *Curcuma* foliis longioribus & angustioribus, BREYNIUS *Prodr. 2. pag. 40.* In vernacula nostra *Gilbwurz*, a colore; ab effectu autem *Gelbsuchtwurz* audit; in officinis denique radix sub nomine *radix curcumae* venditatur.

§. II.

Perlustratis denominationibus, nunc etiam ad explanationem botanicam progrediendum erit, & quia consultius est a facillioribus principium capere, deferam primas MORISONO, qui *Curcumam* in methodo sua a fructu desumta ad Classem XI. refert, vbi

vbi culmiferas, quae semina solitaria post singulum florem habent, enumerat, illamque cum multis aliis plantis exoticis sub genere VIII. affinium exoticarum locauit. Vid. eius *Histor. plantar. exoticar. Tom. II. pag. 253.*

§. III.

Post MORISONVM etiam RAIUS in consilium adhibendus est, qui in methodo sua, itidem a fructificatione desumpta, Curcumam ad Classem XXIV. graminifoliarum floriferarum, vasculo tricapsulari, retulit, vbi sub genere VIII. quod plantas bulbofis affines, & floribus in surculo peculiari a radice orto continet, inuenitur. Conf. eius *Histor. plantar. Tom. III. pag. 649.*

§. IV.

Hisce adhuc subiungendus erit Paulus HERMANNVS, qui in Indiae regionibus plantam in patrio solo sponte nascentem vidit, & in methodo sua, pariter a fructu deriuata, Curcumam in Classem XVI. tricapsularium retulit, & sub genere II. seu illarum, quae flores ex theca habent, posuit.

§. V.

Absolutis methodis a fructu petitis, merito nunc adducenda erunt Plinii nostri temporis systemata, celeberrimi nempe Caroli LINNAEI, qui totam scientiam botanicam in exquisitiorem vtilioremque redegit formam, & methodos omnium perfectissimas condidit. Primo igitur systema eius a calyce desumptum considerandum venit, quod XIII. Classibus absoluit, & Curcumam sub Classe I. spatha-

ceorum generis I. in quo spathae uniuersales spadice spathaceo recensentur, locauit. In altero autem systemate, a sexu desumpto, Curcumam Classi I. monandryarum, quae tantum unicum stamen habent, & generi I. monogyniarum, quae pistillo unico donantur, omni iure inseruit. Confer. eius *Genera & Classes plantarum*, item *Musa Clifford.* & *Flora Zeylanica.*

§. VI.

Quoad differentiam genericam praemissa haec sufficiant; nunc etiam differentiam specificam perlustrabimus & characteres huic plantae tantum proprios indicabimus, quo ab omnibus aliis eo melius discerni possit. Quia autem totus plantae habitus considerandus est, primo characteres vegetationis, deinde etiam fructificationis indicandi erunt. *Radix* huius plantae quod attinet, est illa longa, tuberosa, teres, in transuersum acta, zingiberis facie, crassitie digiti, ex multis propaginibus, cum circularibus in superficie zonis, geniculatim conflata, aliquot crassiusculas fibras ex geniculis demittens, ponderosa, foris pallida & modice scabra, intus crocea ac temporis decursu in puniceum inclinans, solida quasi, ex condensato croceo succo pressius compacta, gustus acris, amaricantis, aromatici, pinguis, odoris fragrantis. En verba! *Pauli HERMANNI in Catalogo Hort. academ. Lugd. Batau. p. 208. & 209.*

§. VII.

A radice transeamus ad *caulem*, quae consideratio etiam nobis characteres suppeditare potest;
cum

cum autem radices simplicem caulem sine ramis emittant, ad scapōs foliatis caulis referendus est. Nam e nouellis & robustioribus radicis tuberibus erigitur scapus dodrantalis, teres, succulentus, scriptorii calami crassitudine, ex viridi pallefcens, inferiori parte nudus, a medio vero ad cacumen vsque in crassam rotundam spicam fastigatus; vid. *Pauli HERMANNI Catalog. Hort. academ. Lugd. Batav. loc. cit.*

§. VIII.

Tertia vegetationis pars, cauli vel radici adposita, appellatur *folium*, hinc etiam characteres Curcumae nostrae ratione foliorum recenseri merentur. Ex sententia vero WACHENDORFFII, Curcuma foliis lanceolatis, vtrunque acuminatis, nervis lateralibus numerosissimis donata est; videatur eius *Index Horti Ultraiectini l. c.* Foliis longioribus & angustioribus, iuxta BREYNIVM in *Fasciculo rariorum plantarum II. l. c.* Foliis ab exortu pallide viridibus, postmodum ex flauo rubentibus, vel ex pallido flauis, duos vngues latis, sensim in recuruum mucronem abeuntibus, squamatim dispositis, intra commissuras delitescit tenax & viscosus humor, collectus deciduus rore; vid. *Paul. HERMANNI Catalog. Hort. Acad. Lugd. Batav. l. c.*

§. IX.

Folia denique Curcumae nostrae cannae Indicae adeo similia sunt, vt in exercitati Botanici non facile ea discernere queant. Huius etiam erroris *Paulus HERMANNVS* accusauit BONTIVM, qui in *Hi-*

stor. natural. & med. Libr. VI. Cap. XXX. pag. 116. loco Curcumae Cannam Indicam delineavit, in India occurrentem & multis hortis in regionibus nostris satis familiarem.

§. X.

Differentia Curcumae officinarum, ab altera non officinali, ex oppositis iuxta se positis magis elucescit. Nostra gaudet radice longa, illa radice rotunda *Par. Bat. Pr. pag. 330.* Nostra foliis lanceolatis, altera foliis ouatis, vtrinque acuminatis, nervis lateralibus paucissimis, praedita est. *Everh. van WACHENDORFF, in Indice Hort. Ultraiect. p. 313.* Nostra foliis longioribus & angustioribus, illa foliis latioribus & rotundioribus. *Jacob. BREYNIVS in Fascicul. variorum plantarum II. l. c.* Plura de differentia harum plantarum, vide in *LINNAEI Musa Cliffort. Class. spathacear. pag. 15.* vbi exactissima nota huius plantae characteristica explicatur; genuinam autem nostrae Curcumae delineationem qui videre cupit, adeat *COMELINI Hort. Malabar. Tom. X. Tab. II.*

§. XI.

Expositis partibus vegetationem constituentibus, transimus nunc ad recensitionem partium fructificationis. Quia vero nullus hodiernorum Botanicorum de hac planta tam distinctas & perspectas notas characteristicas exhibuit, praeter Celeberrimum *LINNAEVM*, ante omnia ad illum confugiendum erit. Hic ipse autem doctissimus Vir partes Curcumae nostrae fructificationis sequentem in modum

modum explanavit, ut tuto omnibus aliis carere possimus. *Calyx.* Spathae plures partiales, simplices caducae. *Corolla.* Petali tubus angustus, limbus tripartitus, laciniis lanceolatis patentibus, sinu altero magis dehiscentibus. *Nectarium* monophyllum, ovato-acuminatum, laciniis petali maius, eiusdem sinui potentiori insertum. *Stamen.* Filamenta quinque, (quorum quatuor erecta, linearia, sterilia) unicum (quintum) intra nectarium, lineare, petaliforme, apice bifido, anthera adnata. *Pistillum,* germen subrotundum, infra receptaculum floris. *Stylus* longitudine staminum simplex, uncinatus. *Perianthium.* Capsula subrotunda, trilocularis, trialuis, semina plurima.

§. XII.

De loco natali adhuc superest pauca commemorare. Curcuma, teste Paulo HERMANNO, non solum in sylvis & locis desertis Indiae orientalis sponte crescit, sed etiam in agris & hortis ab incolis, ob radicis innumerum usum, colitur; plura legi possunt in COMELINI *Hort. Malabar. Tom. XI. pag. 21.* & in BONTII *Histor. natur. & medic. l. c.* Radix ad usum foditur perfecta fructificatione; propagatur autem planta tam seminibus, quam nodulis, seu geniculis a radice resectis.

§. XIII.

Tradita descriptione botanica, quae structurae externae suppeditat cognitionem, nunc ad internam ducimur considerationem, ubi ut in reliquis plantis varii generis tam fluida, nutritioni & pro-

pagationi inferuientia, occurrunt; quibus perspetis praestantia & varius usus facile per se patebit. Cum autem variae iam dudum plantarum partes in usum medicum vocatae sint, & mox fructus, mox flores, folia & cortices, mox denique radices, ad remouendas morborum causas, artis salutaris periti elegerint; a nostra vero planta omnes reliquae partes, excepta radice, haecenus ab Europaeis reiectae sint: intactis hinc quoque reliquis, *radicem* tantum examini huic subiiciamus.

§. XIV.

Prodeat igitur radice*s structura interna*, ubi, sicut in corporibus animantium, plures succos ad incrementum promouendum, putredinem auerendam & similes alios usus secerni; ita etiam in vegetabilium amplissimo regno in variis vtriculis & tubulis, seu vasculis, varios succos elaborari & contineri, principes Physicorum distincte obseruarunt, hincque plantis etiam ex principiis solidis structuram mechanicam adscripserunt. Videantur Perillustris L. B. de WOLFF *vernünfftige Gedanken von dem Gebrauch der Theile in Thieren und Pflantzen*; Marcelli MALPIGHII *Opera omnia botanico-medico-anatomica*; Bernhard NIEWENTYT *Erkenntniß der Weißheit, Macht und Güte des göttlichen Wesens aus den rechten Gebrauch derer Betrachtungen aller irrdischen Dinge dieser Welt*; itemque GREW, HALES & alii.

§. XV.

Ad huius adfertionis §. praeced. propositae, confir-

confirmationem, inseruit etiam Chymia, cuius ope mihi sequentia patebant: Libram dimidiam, grosso modo puluerisatam, indebam retortae vitreae, ac sufficientem quantitatem aquae fontanae adfunde-
bam, hancque dein destillationi e balneo arenae tra-
debam. Finita hac, in superficie excipientis inter-
na conspiciebatur olei aetherei circiter dimidia
drachma, & reliqua pars excipuli aqua lactescente
ad dimidium vsque repleta erat. Ex hoc experi-
mento facile concludere licet, oleum hocce aethe-
reum ad sanguinis elaterem restituendum multum
conferre valere, sententiam vero doctissimi b. m.
NEVMANNI, in *Praelectionibus chymicis*, non ita
simpliciter cum experientia conuenire, dum p. 923.
asseruit, radicem nullo principio oleoso-aethereo
praeditam esse, cum manifesto illud monstret, ra-
dicem nostram particulis oleosis compluribus, &
ob aquam lactescentem etiam salinis praeditam esse.

§. XVI.

Destillatione sic peracta, libra dimidia cum spi-
ritu vini rectificatissimo infundebatur & in leni calo-
re digerebatur, hacque ratione Tincturam admo-
dum saturatam obtinui. Digestione peracta Tinctu-
ra filtrabatur & imposito alembico spiritus vini re-
ctificatissimus abstrahabatur; finita abstractione re-
manebat corpus instar extracti, pondere vnciam
vnam referens, ab aqua insolubile, resinofum nem-
pe, quod, vt reliqua corpora resinosa, ex particulis
oleosis & acidis constat, de quibus Illustr. b. m.
HOFFMANNVS in *Observat. physico-chymicis sele-*
ctiori-

Etioribus pag. 55. videndus. Facile ergo inde sequitur, hanc radicem etiam particulis oleosis, cum acidis coniunctis, gaudere, utpote e quibus refina orta est. Hoc etiam conuenit cum sententia celeberr. G E O F R O Y, qui *Materiae medicae Tom. II. pag. 47.* hanc radicem sal amarum, cum aliis principiis coniunctum, possidere iudicat, sine dubio quia omnia corpora resinosa saporem amarum exhibent. Hinc etiam vires roborantes seu tonicae huius radicis.

§. XVII.

Cum vero, instituto hoc modo descripto experimento, solubilis substantia radicis spiritu vini rectificatissimo non in totum solueretur, hinc residuum cum aqua pluuiali infundebatur & leni calore digerebatur; peracta digestionem filtrabatur & denique solutio haec successiue, mediante paullo fortiori calore, inspissabatur, sic remanebat substantia gummosa, pondere uncias IV. aequans, cum nonnullis resinosis partibus adhuc remixta. Residuum vero hoc extractum quoad maximam partem substantiae esse gummosae, ex sequentibus patebit, dum

- a) in aqua soluitur;
- b) ope ipsius corpora resinosa cum aqua combinantur & ab illa soluuntur;
- c) a spiritu vini rectificatissimo intactum relinquitur;
- d) ab acidis destruitur;
- e) in igne flammam concipit & oleum empyreumaticum destillatione largitur.

Ex

Ex praedictis aequae, ac aliis Chymicorum observationibus & operationibus, manifeste apparet, tam gummosa corpora, quam animalium gelatinam, multum saponaceae continere substantiae. Cum autem ex particulis oleosis & salinis alcalinis saponum consistat, (vid. BOERHAAVIUS in *Elementis Chymiae Tom. II. pag. 258. & 259.*) sequitur, nostram radicem etiam principium oleosum, cum salinis alcalinis particulis coniunctum, possidere, quod in principium saponaceum summe subtile mutatum est, unde etiam deducendae sunt virtutes radices egregiae, resolventes, discutientes, &c. De saponum modo agendi vide plura in *Elementis Chymiae BOERHAAVII, Tom. II. pag. 260.*

§. XVIII.

Praesentia salis alcalino-volatilis sequenti experimento confirmatur: Pulvis radices, superfusa aqua fontana, in temperato calore asseruabatur, incipiebat quidem fermentare, sed quam citissime transibat in putredinem, simulque tam grauem spargebat putredinosum vaporem, qualis vix ab animalibus putredine corruptis percipitur.

§. XIX.

Denique decoctum radices aquosum cum variis solutionibus commiscebatur. Cum solutione cinerum clauellatorum & aqua calcis vivae color exaltabatur & in colorem obscuro-rufum trans-

C

muta-

mutabatur; cum acido vitriolico & aqua forti color luteus fere immutatus manebat. In hoc experimento problema esto: An color succi obscuro-flaui, in variis huius radicis vtriculis per microscopia satis manifesti, a principio alcalino volatili dependeat, & luteus ab acido?

§. XX.

Praemissis ac demonstratis huius radicis principiis, sponte ad usum medicum nunc ducimur. A permultis materiae medicae & botanicae scriptoribus laudem consecuta est summam & ad astra quasi extollitur, quod complurium morborum causis tollendis sufficiat, & non raro in eorum curatione totam quasi paginam absolvat. In COMELINI *Horti Malabarici Tom. XI. pag. 21.* sequentia de illius virtutibus praedicantur: *Succus cum radice contusus vel lenigatus, orificium reficit, halitum gratum facit, exhilarat, melancholiam pellit, sanguinem purgat, venerem excitat, ventriculum & cerebrum confortat, obstructions renum & vesicae tollit, menstrua prouocat, leniter aluum laxat, hydropis curat. Breui, omnium consensu planta praeexcellens, & excellentissimis praedita virtutibus. Modum autem operandi radicis nostrae concinne indicauit SAM. DALE in Pharmacologia sua p. 363. dicens: Abstergit, attenuat, aperit, discutit, hinc menses mouet, difficultatem pariendi aufert, obstructions viscerum aperit, urinam ciet, calculum expellit, in ictero, hydrope, cachexia, &c.*
speci-

specificum est. Et haec sunt, quae in genere de praestantia Curcumae laudem merentur; nunc etiam speciales quasdam observationes perlustrabimus & quantum necessitas vrget, modum agendi indicabimus.

§. XXI.

In *Ictero* a multis experientissimis viris tanquam praestantissimum remedium commendatur, hocque in morbo nostra radix tam in patria, quam in aliis terrae finibus, vsurpatur. BONTIVS in *Histor. natur. & med. Libr. VI. Cap. XXX. p. 116.* sequentia de illa annotavit: *Peculiare & specificum remedium in ictero, quod multoties feliciter expertus sum.* In suo autem *Traët. de Medicina Indorum p. 115.* casum specialem allegavit, vbi Curcumam exoptato cum successu exhibuit. In nostris regionibus Illustr. b. m. Frid. HOFFMANNVS, in *methodo medendi, seu therapia generali*, illam inter specifica contra affectus iëtericos locavit, vt & in *Dissertatione de specifica quorundam remediorum efficacia, §. XXV.* & ZORNIVS in *Botanologia p. 249.* non parum itidem virtutis ad iëterum tollendum eidem adscripsit. Plures interim causae mediatae occurrunt, quae ad hunc morbum inducendum aptae sunt; in genere quidem vitium, seu status morbosus hepatis & cystidis felleae accusandus venit; sed in specie vel affectus spasmodicus in hepate, a materia acri & caustica, in ductibus biliariis haerente, ortus, vel calculi in cystide fellea & hepate,

vel denique bilis tenax & viscida, quae non facile per cystidem transit, & reliqua symptomata simul producit, eiusmodi causas constituunt. Ad has omnes ergo profligandas & remouendas, radix nostra non sine fructu exhiberi potest, siquidem principio gummoso, seu melius saponaceo, §. XVII. demonstrato, & hinc resolvente, aperiente, attenuante virtute praedita est. Vid. *Samuel. DALE in Pharmacologia l.c.* Prouide ergo & continuato eius usu, sub conuenienti forma, non solum obstructions in ductibus hepatis biliariis auferuntur, materia caustica spasmos excitans remouetur, & ob principium sulphureum, seu oleosum, sanguinis motus augetur, secretio bilis promouetur, calculique ex ductibus biliariis, cystide fellea, vel ductu choledocho expelluntur, hac tamen non nisi sub conditione, si tales ratione magnitudinis suae diametrum ductuum, per quos migrare debent, non nimium superant. De virtute nostrae radice resolvente legi possunt plura in doctissimi *GEOFROY Mater. med. Tom. II. pag. 47.* ubi illam inter medicamenta praestantissima contra icterum refert.

§. XXII.

Circa cachexiam variae itidem pro diuersitate aegrotantium occurrunt causae antecedentes, quae pro obtinenda sanitatis restitutione remoueri debent. Nam interdum obstructions viscerum, haemorrhagiae salutes suppressae, imo tonus ventriculi

culi deiectus, potissimum hunc affectum produ-
cunt. His iterum omnibus indicationibus Cur-
cuma nostra respondet, suppressas nempe haemor-
rhagias salutare, ob virtutem resoluendi, attenuan-
di & obstructions reserandi, & denique tanquam
securum diureticum ac emenagogum, simulque flu-
xum haemorrhoidalem ciens, restituit, & obstru-
ctiones aufert. Vid. COMELINVS in *Horto Mala-*
bar. l. c. BONTIVS in *Histor. natur. & medic. loc. cit.*
qui his verbis id confirmat: *Ceterum excellentissi-*
imum est remedium in obstructionibus viscerum, pul-
monum nimirum, iecoris & lienis, tum in oppilatio-
ne venularum mesaraicarum, tum nephriticis dolori-
bus, calculo renum & vesicae efficaciter opitulatur,
tum foeminis menstrua promouet, difficultatem pa-
riendi aufert. Et in *Tract. suo de Medicina Indorum*
loc. cit. commendat nostram radicem in cachexia,
hunc in modum: *In utero remedium specificum. At*
certe ut verum fatear, nihil aequae in his affectibus
praestantius in quotidiano usu reperi, quam praestan-
tissimum hoc inter omnia remedium. Hae virtutes
de illa etiam praedicantur in HERMANNI *Cynosu-*
ra materiae medicae, a Ioh. BOECLERO continuata,
pag. 52. Denique si ventriculi debilitas accusanda
& tonus amissus restituendus est, tunc ob principia
aromatica fibrae antea relaxatae ad solidiorem con-
tractionem stimulantur, & ob principia balsamica
roborantur, sicque insimul concoctio promoue-
tur; videatur de his testimonium in COMELINI

in *Hort. Malabar. loc. cit.* Si autem cachexia a nimis excretionibus, haemorrhagiis & a viribus summe exhaustis otum suum traxit, melius utique sanguinem, succos laudabiles & vires restituentia exhibentur, huiusque radicis usus, utpote minus tunc conueniens, plane omittitur.

§. XXIII.

Affectus *hydropicos*, scandalum illud commune Medicorum, quod attinet, tam in anasarca, quam ascite, lymphae serosae plus vel minus viscidae, aut acris extrauasio aut stagnatio immediata causam constituit, quae satis testantur de relaxatis & debilitatis partibus, de retardato sanguinis per venas potissimum transitu, & denique de excretionibus salutaribus imminutis. Inquirendae igitur causae tales, ut in cachexia, & quia tantum gradu hydrops ab eadem differt, hinc radix nostra pro conditione causarum etiam in talibus affectibus in usum vocanda est. Virtute enim iam satis nota resolvente, diuretica &, teste COMELINO in *Hort. Malabar. cit. loc.* leniter laxante, symptomata statim mitigantur & pro ratione causarum haemorrhagiae salutares suppressae reuocantur; balsamico robore etiam principio sanguinis circulus liberior & celerior redditur & tonus intestinorum deiectus iterum restituitur. BONTIVS etiam usus huius radicis in hydropse mentionem fecit in *Tract. de Medicina Indorum pag. 149.* praecipueque ab illo laudatur,

tur, si cum magis roborantibus, e. g. cortice chinae, combinaretur & in decocto exhiberetur. Plura videantur in ZORNII *Botanologia loc. cit.* in HERMANNI *Cynosura mater. medic. loc. cit.* & in Samuel DALE *Pharmacologia* iam iam allegata.

§. XXIV.

In affectibus pedum *oedematosis* satis notabile exemplum mihi a Viro omni fide dignissimo communicatum est, de nostrae radice egregiis & excellentissimis virtutibus, ubi a continuato eius usu aegrotus sine aliis remediis feliciter restitutus fuit. Non tamen indiscretim tunc proficuum eam iudico, sed causae prius lustrandae sunt, siquidem si malum ab erysipellate incongrue tractato & cum saturninis externe male curato principium suum sumsit, minime respondebit & exoptatum finem implebit.

§. XXV.

Ad partum facilitandum & foetum expellendum ab Indorum obstetricibus haec radix ad irrisiones usque extollitur. BONTIVS in *Traët. de Medicina Indorum* pag. 149. & pag. 38-40. scribit: *In mulierum morbis nullam aequae celebrant Malaicae mulieres, quam hanc radicem, nam diuinis laudibus efferrunt in facilitando partu.* Modus agendi facile indicari potest, omnia enim diuretica & emmenagoga ad partum pellentia referri possunt, & ob principium

pium oleoso-aethereum liberior & celerior sanguinis circulus promouetur, fluida & vasa expanduntur, hocque modo partus interdum facilitatur. Interim tamen cum eiusmodi medicamentis caute est mercandum eademque non prius exhibenda sunt, quam foetu in debito situ constituto, satisque perspectis causis exclusionem eius retardantibus.

§. XXVI.

COMELINVS in *Horto Malabarico l. c.* vsum huius radicis quoque ad *melancholiam* profligandam commendat, facileque omnino locum in melancholia hysterica & hypochondriaca inuenire potest, si illa a stasibus & retardato sanguinis circulo in visceribus abdominis dependet. Ob principia enim iam adducta humorum quoque spissitudinem tollere successiue potest, vnde dein stases resolvuntur, & circulus eorum per totum corpus aequalis redditur, ac insimul excretiones retardatae debitum in ordinem restituuntur.

§. XXVII.

Denique notatu adhuc dignissimum est, quod speciatim quoque in *febris intercurrentibus* haec radix egregium, securum & fere infallibile remedium, multoties per experientiam comprobatum, constituat. Praeparatis nempe antea corporibus & quando paroxysmi mitiores euadunt, illa ad scrupulum

pulum vnum, vel dimidiam drachmam, cum sale digestiuo porrigitur, hocque facto & exhibitis aliquot dosibus, paroxysmi primo magis imminuuntur, & paulo post, cum excretionem interdum notabili, plane cessant. Modus hic agendi febresque sine noxa profligandi non alius esse potest, quam quod materiam, partes neruofas irritantem, directe remoueat, excretionem impeditas restituat, partesque affectas debilitatas iterum roboret. Omnes vero scriptores, quos in consilium vocare mihi licuit, nullam prorsus mentionem singularis huius antifebrilis virtutis fecerunt, solo ZORNIO excepto, qui in *Botanologia* supra citata pag. 249. sub finem commemorat, hanc radicem inueteratas febres curare.

§. XXVIII.

De vsu interno haec praemissa sufficiant, restat igitur tantum *externus*. In nostris regionibus Curcuma externe, quantum quidem constat, nunquam adhibita fuit, sed tantum in India, seu loco natali, sub forma vnguenti, in aestu febrili, in vsum vocatur. BONTIVS de vsu externo in forma vnguenti nos certiores reddidit, *Histor. natur. & med. Libr. VI. pag. 17.* vbi sequentia consignauit: *Hanc (scilicet radicem nostram) cum puluere santali & aliis floribus odoratis, post dicendis, in marmore subigunt in vnguenti consistentiam, quo vniuersum*
D corpus,

corpus, tam viri, quam foeminae, inungunt: Quod quamvis insolitis adpectu foedum, propter flauum colorem, sit, tamen aduersus calores febriles & solis ardores, tum molestissimos quoque culicum morsus, summum est iuuamen. Vnguentum in inflammationibus proficuum ex hac radice a BONTIO etiam describitur, in *Traët. de Medicina Indorum*, pag. 142. & 143. Ex hoc colligi potest id, quod complures Practicorum iam annotarunt, plurima nempe medicamenta purgantia, laxantia & diuretica, etiam externe discutientia & resoluentia esse. Vid. beat. SCHVLZII *Dissertationes, de febrium curatione antiqua, de medicamentis resoluentibus & de chamaemelo.*

§. XXIX.

Ad *sternutationem* excitandam pulvis huius radice quoque adhibetur, ob particulas nempe salinas, quibus sicuti papillas linguae nerueas vellicat, etiam tunicae pituitariae fibrillas neruosas irritare & talem commotionem excitare potest. BONTIVS vsum hunc sternutatorium his verbis in *Histor. natural. & medic. loc. cit.* indicauit: *Nuperrime obseruavi, Chinenses etiam in sternutatoriis hac radice uti, instar radice Hellebori albi.* Et sic experientia illud confirmat, quod antea ex rationibus certis indicatum fuit.

§. XXX.

§. XXX.

Denique si haec radix in vsum medicum vocatur, recens esse debet, non facile fragilis, non colore nigro tincta & vermiculosa, sed sapore amaro praedita, ratione consistentiae solida & compacta, extus flava intusque rubicunda. Sub varia etiam forma in arte salutari exhibetur, siquidem communissime in pulueribus, quandoque etiam in decoctis & infusis, rarius tandem in Essentiis & Tincturis, offertur. Pulvis cum salibus digestivis, tenerioribus absorbentibus, cinnabari, aliisque, pro intentione medentis, miscetur. Si in decocto praescribitur, haec cautela observanda est, ut sub finem saltem decoctionis addatur, ne pars optima volatilis & oleosa calore nimio profligetur & tantum fixiora principia remaneant. Si vero sub forma Tincturae exhibenda est, menstrua, quae corpora gummeo-resinosa solvunt, requiruntur, talemque Tincturam praeparare docuit CARTHESIUS in sua *Pharmacologia* pag. 158. Dosis quod attinet, in substantia plerumque a scrupulo vno ad integram drachmam, in infusis autem ad vnam alteramue unciam praescribitur.

§. XXXI.

De usu mechanico in arte tinctoria, & oeconomico in arte coquendi, plura quidem adhuc
enume-

enumeranda superessent; sed quia nec ad praesentem scopum stricte pertinent, nec spatii & temporis angustia id permittunt, sicco talia praetereo pede, & DEO T. O. M. pro clementissime concessis viribus, ad perficiendum hunc qualemcunque laborem, immortales refero grates, omnesque ulteriores meos conatus immensae Ipsius gratiae deuotissime commendo.

TANTVM.

